

FINESTRA D'OPORTUNITAT per Víctor Solé

Austràlia: en Rudd torna a ser primer ministre

Austràlia és un país oceànic enorme, una illa–continent al sud d'Indonèsia, entre els oceans Índic i Pacífic, al nord de l'Antàrtida, amb un gegantí desert dins seu, amb unes costes maravolloses, amb animals de llegenda, una nació peculiar que vam intentar comprendre a l'article *El Bé Comú Australià* publicat en aquest port virtual fa algunes setmanes. Doncs bé, a Austràlia s'hi faran eleccions al Setembre d'enguany, i el 27 de Juny van canviar de *prime minister*.

Austràlia és una pseudo-república parlamentària on hi ha una Governadora General, **Quentin Bryce**, i un govern escollit pel parlament federal bicameral, que segueix el sistema Westminster. Els ciutadans voten els seus representants (els *Members of the Parliament* o *MPs*), que s'agrupen en partits polítics, que alhora escullen el(s) seu(s) líder(s). Els dos principals partits polítics australians són l'**Australian Labor Party** (o ALP), socialdemòcrates, i el **Liberal National Party** (o LNP), neoliberal amb una mica de pebre neoconservador. Tot i voler assemblar-se als partits nordamericans Demòcrata i Republicà, respectivament, els dos grans partits australians beuen de la tradició britànica. El **Labor austral** és tercera via que es vanta d'ésser socialdemòcrata però que no oblida que hi ha grans empreses que donen diners a les campanyes electorals; el partit Liberal és una espècie de versió descafeïnada dels *tories* britànics. Generalment, als australians els agrada fer-se o sentir-se progressistes socialment i políticament. Al 2007 l'ex-diplomàtic **Kevin Rudd** ho va entendre perfectament.

Kevin Rudd, prime minister del 2007 al 2010 (esquerra); John Howard, prime minister des del 1996 al 2007 (dreta),
custodiant Quentin Bryce, la Governadora Central

Al 2007, després d'onze anys de governs liberals liderats pel primer ministre **John Howard**, que s'havia posicionat clarament a favor de les polítiques neocon del president estadunidenc **George W. Bush**, donant-li suport tant a l'**Afganistan** com a l'**Irak**, el Labour va tornar a governar gràcies a en Rudd. En John Howard havia aprovat una sèrie de pressupostos austers que pretenien reduir el dèficit públic (ens sona aquesta cançó, oi?) i augmentar el nombre de privatitzacions que s'havien anat aplicant durant els anys anteriors a la seva investidura al 1996, també amb governs laboristes. Howard va augmentar el límit d'aranzels al país, convertint Austràlia en un dels països més proteccionistes del capitalisme ferotge. També va desregularitzar el sistema bancari i gran part del sector privat, volent augmentar així la competitivitat. Paral·lelament va reformar el sistema fiscal federal, rebaixant les despeses en dependència –cap als pobles nadius, aborígens i habitants de l'**Estret de Torres**–, augmentant els impostos també per a immigrants –el preu dels visats, per exemple– i limitant-ne la obtenció de visats –**Espanya** és un dels països que menys visats, i de menor quantitat temporal, obté–. En Howard, originari de **Nova Gales del Sud** i que governava des de 1996, es veia contestat dins les enquestes però el Labour, tradicionalment un niu de serps, no sabia com fer-li front, fins que l'ex-diplomàtic, ministre a l'ombra de la oposició laborista a Howard en matèries de política exterior, dels transports i de la seguretat interior, va aconseguir el lideratge del partit en un caucus (assemblea) intern. Després d'una dura batalla, al novembre 2007 en Kevin Rudd va ser escollit *prime minister* de la **Mancomunitat Australiana**. La campanya electoral d'en Rudd va entregar-li tot el protagonisme al seu candidat, que va convèncer els votants gràcies a la campanya amb tocs obamians (plena d'Internet i merchandising), al cansament d'aquests amb els onze anys liberals, i a un programa electoral que suposava un canvi fresc, tal i com recorda el professor **Glenn Kefford** de la Griffith University (Queensland) al seu article *The Presidentialisation of Australian Politics? Kevin Rudd's Leadership of the Australian Labor Party* publicat a l'*Australian Journal of Political Science* de Juny 2013. En el seu programa electoral Rudd va prometre treure les tropes de l'Irak, ratificar el **Protocol de Kioto**, augmentar les despeses en dependència que els governs anteriors havien desmantellat, i demanar perdó a les races nadiues australianes. Tot això, i més, va fer en Rudd, originari de **Queensland** i políglota, qui va veure com en poques setmanes després de la seva elecció la seva popularitat va anar pujant, fins estancar-se i començar a baixar de mica en mica.

La reputació i la influència creixen com l'herba: si no la saps tallar bé o tractar adequadament, es converteix en un mar d'hortigues. I en Kevin Rudd era, com el seu homòleg francès aleshores, en

Nicolas Sarkozy, considerat un home hiperactiu i al que li agradava ser el centre de tota atenció, no era una persona que desconeixia el seu partit. Dins del seu partit, apunta sempre Kefford, Rudd va voler que se seguissin les directives del nucli fort del grup parlamentari, mentre deixava en un segon pla molts diputats que, si bé no posseïen càrrecs governamentals, eren influència viva dins l'ALP. A més, Rudd va ser considerat de seguida el primer ministre més poderós de la història australiana, gairebé un autòcrata. La *Prime Minister Office* (PMO) australiana posseeix més poder centralitzat que la PMO britànica, però el primer ministre no pot considerar-se a sí mateix el

La ex prime minister Julia Gillard

president de la nació; és un *primus inter pares* i prou, i els col·legues d'en Rudd no tardarien a recordar-li-ho. Al setembre de 2010 la seva viceprimera ministra (*Deputy Prime Minister*), l'advocada d'Austràlia Meridional **Julia Gillard**, va reclamar un caucus, en el que en Rudd va perdre la confiança del seu partit. Els que el van escollir al 2007, el feien fora. Tot sol de sobte, va acceptar la derrota. Austràlia no és una república presidencialista, no s'escull a un candidat, sinó a un grup de representants que alhora escullen el *seu* candidat, el *seu* líder. A les eleccions de 2010, Gillard va guanyar les eleccions, mantenint al Labor com a principal partit, però perdent escons.

Julia Gillard va ser la primera dona en arribar al càrrec de primera ministra. Va substituir els acòlits dels seu predecessor per altres ministres, deixant que en Rudd pogués ser ministre d'Afers Exteriors abans d'anar-se'n, dolgut, després de les eleccions que ratificarien Gillard al 2010. Gillard va acabar la feina d'en Rudd... i poca cosa més. Els australians de seguida van començar a trobar a faltar el caràcter fort d'en Kevin Rudd, i a demanar més accions per part del govern federal. Els laboristes no comprenien, o no volien entendre què passava. Tot i la campanya electoral que va portar Gillard a la victòria, una versió moderada de la liderada per Rudd al 2007, sempre amb Internet i merchandising a l'americana, els votants van fer entendre que, un cop més, escollien el Labor més per les seves polítiques que no pas per la seva cara principal. Tot i així, la imatge de Gillard, més urbana i snob, contrastava amb el carisma d'en Rudd. El partit liberal, paral·lelament, després d'uns anys a la deriva, en què no sabia com curar les pròpies ferides, va escollir com a *leader of the opposition* al 2009 a Tony Abbott, originari de Nova Gales del Sud, qui de seguida va prendre el timó de la oposició, llançant verí i dagues a la poc segura Gillard, també gràcies al magnat de la premsa Rupert Murdoch i el seu imperi News Corporation, nascut a Adelaide i crescut a Nova York.

Al 2013 Gillard ha caigut, traïda pels mateixos que la van escollir primera ministra. La gota que ha fet bassar el got ha estat la poca acció governamental cap a la llei de matrimoni de mateix sexe, aprovada abans per Nova Zelanda i encara a la nevera parlamentària a Austràlia. Mentre les enquestes dels principals diaris australians –The Age, The Australian– mostraven que tot i ésser el Labor el partit preferit, seria en **Tony Abbott** del LNP l'escollit per a primer ministre. Els votants, tot i *llegir* els programes, *veuen* cares, veuen persones, no sigles. Els laboristes, ràpidament, van anar desmarcant-se de Gillard, que amb el pas de les setmanes des del començament de l'any, va veure's cada cop més sola. Diferentment al que li va passar a en Kevin Rudd al 2010, Gillard no va tenir cap membre del seu propi gabinet que la traís, tal i com va fer ella amb en Rudd. Al 2013, Rudd apareixia esporàdicament, jugant la carta del gurú. Al Juny, en Rudd va demanar que el partit es reunís en caucus, i va desposseir Gillard del lideratge laborista i de l'escó de primer ministre. “Qui perdi el caucus del 27 (de juny) no tornarà a la política”, va ser la frase més dura d'en Rudd, que ja se sabia guanyador. Al setembre els votants decidiran si el nou moviment laborista ha estat un error o un èxit.

La política australiana és política anglosaxona en estat pur, però amb matissos tocats més pel sol que no pas per les pluges. És un món de traicions i germanors en què mai saps qui és enemic de qui i qui és amic de qui, en què **Maquiavel** i **Hobbes** juguen una partida d'escacs en una platja paradisiàca vora de l'illa de Fraser o a la falda d'Uluru, contemplant el desert roig màgic que s'exten dins el “cinquè continent de la Terra”.